

№10(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 512 sahifa,
9-oktyabr, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Informatika ta'limida gamifikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	10
Xalikov Akbar Tilovberdiyevich	
Terminologik kompetensiya bo'lajak shifokor kasbiy kompetentligining komponenti sifatida	14
Namazova Munavvar Oltibekovna	
Alisher Navoiy merosi asosida ota-onalarning pedagogik kompetentligini rivojlantirish.....	17
Rashidov Javohir Akram o'g'li	
Negotiating Communicative Power and Social Hierarchy in English and Uzbek Literary Discourse: A Comparative Pragmalinguistic Study	22
Nodirabegim Xonturaeva	
STEM yondashuvi asosida o'quvchilarda robototexnika ko'nikmalarini shakllantirishning ilmiy-pedagogik jihatlarini	31
Nasimova Hikoyat Nosirovna	
O'quvchilarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	37
Po'latova Barno Raximjon qizi	
Ingliz va o'zbek o'rta asrlar adabiyotining shakllanishi va taraqqiyot omillari: qiyosiy-tipologik tahlil	41
Atanazarova Shoxida Baxramovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida milliy qadriyatlarni sel texnologiyasi asosida shakllantirishning metodik imkoniyatlari.....	47
Normurotova Aziza Karim qizi	
Tarjimonlik kompetensiyalarini rivojlantirish.....	52
Karayeva Karima Nabiyevna	
Ixtisoslik modullari asosida bo'lajak logopedlarning diagnostik-korreksion kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	57
Sarimsoqova Maftuna Obidjon qizi	
O'smir yoshdagi o'quvchilarda internet tobeligining psixologik omillari va uni bartaraf etish yo'llari	61
Toshpo'latova Nodira Xudjamurodovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalarga ta'lim berishning psixologik asoslari	65
Jumanova Nasiba Sherboyevna	
Kasbiy ta'limda "media va axborot savodxonligi" fanini o'qitishda o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari	69
Shomirzayev Baxtiyor Nazarovich	
O'quvchilarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	74
Po'latova Barno Raximjon qizi	
Blended-learning modeli asosida iqtisodiyot fanining o'quv samaradorligini oshirish va o'quv natijalarining sifatini baholash.....	78
Abdimurodova Luiza Abdimurod qizi	
Tpack modeli asosidagi mashqlar tizimi orqali talabalarning lingvokognitiv kompetensiyasini rivojlantirish...	85
Allamuratov G'ofur Ashurovich	
Periphrasis as a Mechanism of Secondary Nomination in English And Uzbek: a Comparative Linguo-Semantic Study	90
Fazilov Odil	
Fizika ta'limida STEAM yondashuvi asosida barqaror rivojlanish kompetensiyalarini shakllantirish.....	97
Omonova Sitara Zafar qizi	
Raqamli ta'lim muhitida generativ sun'iy intellekt vositalaridan samarali foydalanish orqali pedagoglarning raqamli kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	102
Rizayeva Sanobar Davlataliyevna	

Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanish sinergetik ekotizimini adaptiv transformatsiyalash mexanizmlari.....	108
Supiyeva Buxolida Abduvaliyevna	
Rahbar kadrlarning boshqaruv kompetensiyalarini baholashda psixologik-intellektual o'yin texnologiyalaridan foydalanish	113
To'raxo'jayeva Ra'no Rustam qizi	
Matn bilan ishlashning zamonaviy texnologiyalari (10-sinf ona tili darslari misolida)	118
Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi	
Развитие познавательной активности учащихся 6 классов госпитальной школы в процессе самостоятельной работы по ботанике с использованием ИКТ	124
Баходирова Камола Комиловна, Хошимова Гулзода Ойбековна, Рустамова Нозима Фазлиддиновна	
Развитие медиаменталитета студентов в условиях интеграции искусственного интеллекта и витатенных образовательных технологий: модель, методы и критерии оценки.....	130
Рустамова Нодира Рустамовна	
O'quvchilarning aqliy mehnat kompetensiyasini rivojlantirishda tafakkur operatsiyalarining o'rni	137
Eshmonov Moxirjon Baxtiyor o'g'li	
Yosh bokschilarni tezlik reaksiya dinamikasini rivojlantirish mexanizmlari	140
Malikzoda Abdulatif Abdubannon o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarning ijtimoiy moslashuvini shakllantirishda pedagog-tarbiyachining roli	148
Rahmonqulova Xolida Bosimovna	
10–12 yoshli futbolchilarda aerobik chidamlilikni rivojlantirishda maxsus suzish mashqlari kompleksining ilmiy-metodik asoslari	152
Akromov Shoxrux Jamshid o'g'li	
Fikr tarbiyasiga oid nazariy yondashuvlar, konsepsiyalar va metodologik mexanizmlar	159
Ismoilova Gulrux Ulug'bekovna	
Milliy identiklikning nazariy-konseptual asoslari va jamiyat taraqqiyotidagi ijtimoiy-falsafiy ahamiyati	163
Salimov Doniyor Musurmonovich	
Authentic Materials in Preschool English Teaching	169
Eshboeva Durdona Alisher qizi	
Elektron o'quv adabiyotlarni yaratish metodikasi.....	174
Adasheva Mavludaxon Umataliyevna	
Axborot-ta'lim resurslaridan foydalanishning zamonaviy metod va yondashuvlari: "resurs - metod - natija" modeli.....	180
Alijonova Shahnozaxon Kozimjon qizi, Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Ko'rishda nuqsoni bor shaxslar ijtimoiy integratsiyasining shaxsiylik omillari.....	184
Tohirova Mohigul Umir qizi	
Oliy ta'limda moslashuvchan ta'lim shakllari sharoitida kompetensiyaga asoslangan o'qitish metodikasini raqamli transformatsiya qilish modeli	190
Xojimurodova Muxlisa Fayzulla qizi	
Tayyorlov guruhidagi bolalarning atrof-muhitga mas'uliyatli munosabatini shakllantirishning innovatsion texnologiyalari	195
Sirojiddinova Nilufar Qodirali qizi	
Bo'laklab integrallash formulasini muammoli ta'lim usulida o'rgatish metodikasi	200
Zaxriddinova Shaxlo Zahiriddin qizi, Arabova Jasmina Oybek qizi	
Maktab matematika kursida trigonometriyani o'qitishda vizuallashtirish va raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodik asoslari.....	205
Turg'unpo'latova Shahnoza Sarvarjon qizi, Adashev Jobir Kadirovich	
Internetdan samarali foydalanishga doir lokus nazoratni shakllantirishning ijtimoiy-psixologik omillari	211
Abduraimova Farida Ilhomovna	
Neyropedagogik texnologiyalar asosida o'quvchilarning o'quv-bilish qobiliyatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	215
Abdixodirova Go'zal Erali qizi	

Dual ta'lim asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish mexanizmi: tarkibiy qismlar va baholash mezonlari.....	220
<i>Akmalova Mohinur Zafar qizi</i>	
Fanlararo integratsiya vositasida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarining kreativ-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirish.....	224
<i>Asqarova Fayoz Jasur qizi</i>	
Ingliz tilini o'qitishda yozish ko'nikmalarini rivojlantirishning sun'iy intellekt imkoniyatlari asosidagi metodik yondashuvlari.....	228
<i>Axmedova Sarvinov Hikmatovna</i>	
O'smir yoshidagi qizlarning xulqi og'ishiga ta'sir etuvchi psixologik omillar.....	232
<i>Erkinjonova Raximaxon Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	237
<i>Jabborova Ro'za O'rinbayevna</i>	
Ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy faoliyatida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish.....	244
<i>Mahamatnabiyeva Barno Abduqodir qizi</i>	
O'zbekistonda sog'lom turmush tarzini ta'minlovchi ustuvor yo'nalishlar.....	250
<i>Sadikova Asila Baxtiyor qizi</i>	
Koxlear implantli bolalarni inklyuziv ta'lim muhitiga moslashtirishning pedagogik shart-sharoitlari va metodikasi.....	255
<i>Najimova Muxabbat Teshaboyevna</i>	
12–14 yoshli futbolchilarning jismoniy va psixologik holatini rivojlantirishda musobaqaoldi emotsional tayyorgarlikning ahamiyati.....	259
<i>Nazarov Rustam Nurali o'g'li</i>	
Darslarni tashkil etish mexanizmlarini takomillashtirish.....	263
<i>Shamsiyeva Inobat Qosimjonovna</i>	
Tayyorlov guruhi bolalarini ijodiy hikoya tuzishga o'rgatishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	268
<i>Egamberdiyeva Muqaddas Gupronqul qizi</i>	
Texnika oliy ta'lim tashkilotlarida obyektga yo'naltirilgan dasturlash fanini o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	273
<i>Xodiyeva Shohsanam Baxtiyor qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda kreativ pedagogik muhitni tashkil etish orqali bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish.....	280
<i>Kadirova Dildora Nadjatbekovna</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilarning huquqiy madaniyatini shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari.....	285
<i>Xamidova Malikaxon Oktamovna</i>	
Pedagogik improvizatsiya orqali nostandart ta'limiy vaziyatlarni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	291
<i>Yuldashev Azamatjon G'ayratbek o'g'li</i>	
Talabalarda akademik mobillikni rivojlantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	297
<i>Shermanova Diyora Shakarboyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish: pedagogik imkoniyatlar va ehtimoliy xavflar.....	301
<i>Abdullayeva Sarvinov Ulug'bek qizi</i>	
Mustaqil ta'limni tashkil qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish mazmuni.....	306
<i>Mamurova Dilfuza Islomovna</i>	
Maktabgacha ta'limda bola shaxsiga yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishning pedagogik asoslari.....	310
<i>Rustamova Mavluda Erkinovna, Sharafutdinova Durdona Akmelevna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning o'zini o'zi boshqarish qobiliyati.....	314
<i>Xamdamova Gulhayo Xoshimovna</i>	

Национально-ориентированная методика обучения русской грамматике учащихся-билинггов в условиях Узбекистана	318
Кадирова Зарина Фархатовна	
Взаимосвязь лингвистических знаний и педагогических технологий в обучении русскому языку иностранных студентов	326
Яллабоева Зарина Бобохон кизи	
Alyuminiy mavzusini o'qitishda interfaol metodlarning ahamiyati	330
Abdisattarova Elmira Abdijamilovna, Bazarbaeva Aysanem Baxadir qizi	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish (K. Otaniyozov ijodi misolida)	333
Ruzmetov Xayitboy Kaxramonovich	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar asosida o'quvchilarning ijodiy (kreativ) qobiliyatlarini rivojlantirish.....	337
Sharipova Zarnigor Zarif qizi	
Kasbiy ta'lim muassasalari rahbar xodimlarining boshqaruv va marketing kompetensiyalarini bevosita faoliyat jarayonida takomillashtirish metodikasi	342
Tursunova Shoxista Hayitboyevna	
Kasbiy ta'limda xalqaro ta'lim dasturlarini joriy etishning pedagogik va boshqaruv mexanizmlari	346
Urazbaeva Aziza Uktamovna	
Informatika darslarida yuqori sinf o'quvchilarining axborot kompetentligini rivojlantirish metodikasi	351
Xo'jamberdiyeva Dilfuza Ikramovna	
"Kompetensiya" va "kompetentlik" tushunchalarining pedagogik mohiyati va ularning klassifikatsion xususiyatlari.....	354
Ergasheva Fazilat	
Shaxs, oila munosabatlarida rashkning jinsiy tafovutlanishi.....	359
Ummatova Sitora Shavkatulloyevna	
Fransuz va o'zbek tillaridagi fe'llarning monosemantik va polisemantik ifodalanishi	364
Bekmetova Munisa Karimbayevna	
Ilmiy-texnik atamalarni izohlashda kontekstning o'ri.....	370
Ruziyeva Gulnoz Temirqulovna	
Raqamlashtirish sharoitida adabiyot o'qitishni takomillashtirish bo'yicha metodik tavsiyalar	374
Oymatova Nilufar Mirjamolovna	
Maktabgacha ta'limda alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarni erta aniqlash va korreksion-rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	377
Eshmaxmadova Aziza Xusniddinovna	
Refleksiv texnologiyalar vositasida akademik halollikni rivojlantirishning pedagogik tizimi va metodikasi	382
Obbosova Mukhtasarkhon Bakirali qizi	
O'zbek va turk tillarida ko'z/göz somatik leksemalarining semantik xususiyatlari va elektron lug'atda modellashtirish	386
Feruza Rahmatova, Rahmatova Feruza	
Bo'lajak tarbiyachilarning persepsiv kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	392
Murodova Farangis G'anisherovna	
Andragogik yondashuv asosida xotin-qizlarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish.....	399
Suyunova Oysanam Orif qizi	
Zamonaviy yoshlarning psixik rivojlanishida ijtimoiy tarmoqlarning ahamiyati	403
Asila Akbaraliyeva Tojiddinovna, Nazarova Sevinch	
Методика формирования цифровой педагогической компетентности будущих педагогов в проектировании воспитательной деятельности обучающихся	407
Г. Н. Бердыханова	
Developing Professional Vocabulary of Music Students in English Through Context-Based Learning.....	413
Akbarova Moxichexra Rifatillayevna	

Imkoniyati cheklangan yosh nayza uloqtiruvchilarning kuch kobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	419
Baxshullayeva Maloxat Baxtiyor qizi	
Tibbiyot xodimlarida kasbiy stressni erta aniqlashning klinik-psixologik mexanizmlari va psixoprofilaktika modelini takomillashtirish	424
Egamov Egamberdi Azimjon o'g'li	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari...	428
Karimov Inoyat Allamovich	
Raqamli ta'lim jarayonida kasbiy kompetentlikni rivojlantirishda interfaol metodlarning ahamiyati	435
Komilova Zulxumor Xokimovna	
Oliy ta'limda hunarmandchilik va sun'iy intellekt texnologiyalari integratsiyasi asosida kreativ ta'lim muhitini shakllantirishning pedagogik asoslari.....	440
Mukumova Feruza Xudoyqulovna	
O'quvchilarda formativ baholash sharoitida cholg'u ijrochilikka oid kreativ qobiliyatlarni rivojlantirishning shakl, metod va vositalari	445
Nazarova Sabrina Allaberdi qizi	
Masofaviy ta'lim texnologiyalari va LMS (Learning Management System) tushunchasi: Moodle, Google Classroom	451
Rabbimova Munisxon Mustafoyevna	
Muhandislik ta'limida abstrakt tafakkurni rivojlantirish muammosi va grafik dasturlash muhitlarining xorijiy tajribasi tahlili.....	456
Umarova Benazir Botirjon qizi	
Kombinatorik masalalarni algoritmlashtirishga o'rgatishda sun'iy intellekt asosidagi qo'llab-quvvatlash modeli: o'zbek manbalari tahlili va modelni asoslash	460
Valijonov Sarvarbek G'ofurjon o'g'li	
Oilaviy hayotning turli bosqichlarida kasbiy stress va emotsional regulatsiya o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning nazariy-psixologik asoslari.....	464
Yarashova Sitora Yermamatovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda ilmiy-tadqiqotchilik tafakkurini rivojlantirishning pedagogik modelini takomillashtirish	470
Atabayeva Muxlisa Erkin qizi	
Oliy ta'lim talabalarida matematik muammolarni tadqiqiy tahlil qilish asosida ilmiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik-nazariy asoslari	474
Qayumova Barno Abdishukurovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning pedagogik samaradorligi	479
Ergasheva Surayyo Yo'ldoshevna, Sultonova O'g'iloy Nabiyevna	
Organization and Innovative Management of the Processes of Preparing Students of the Preschool Educational Direction for Professional and Creative Activities	482
Mukhamedkhodzhaeva Mavzhuda Akhbarovna	
Qizlarda 100 metrga yugurish natijalarini takomillashtirishning ilmiy-pedagogik asoslari	486
Muqimov Olim Ergashevich	
Bo'lajak matematika o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish metodikasini takomillashtirish	491
Nasriddinova Halima Farhod qizi	
Jadid pedagogik merosi asosida bo'lajak o'qituvchilarning qizlar ta'lim-tarbiyasida umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	497
Toshova Zilola Kamolovna	
Talabalarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda individual ta'lim trayektoriyalarini shakllantirish metodikasi.....	502
Turayeva Mavluda Ergashevna	
Boshlang'ich ta'limda muammoli vaziyatlarni bosqichma-bosqich murakkablashtirish asosida ijodiy tafakkurni rivojlantirish metodikasi.....	507
Xurramov Rustam Sayfiddinovich	

JADID PEDAGOGIK MEROSI ASOSIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING QIZLAR TA'LIM- TARBIYASIDA UMUMINSONIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Toshova Zilola Kamolovna

Osiyo xalqaro universiteti tadqiqotchisi
toshovazilola7@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada XX asr boshlarida Turkistonda shakllangan jadidchilik harakati namoyandalarning pedagogik qarashlari, xususan, ularning xotin-qizlar ma'rifati, oila tarbiyasi va shaxsning axloqiy kamoloti haqidagi g'oyalari tahlil qilinadi. Abdulla Avloniy, Mahmudxo'ja Behbudiy, Abdurauf Fitrat, Munavvarqori Abdurashidxonov va Hamza Hakimzoda Niyoziy asarlarida ilgari surilgan qarashlar insonparvarlik, adolat, mehr-shafqat, mehnatsevarlik, bilimga intilish va bag'rikenglik kabi umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unlikda o'rganiladi.

Tadqiqot natijasida bo'lajak o'qituvchilarni qizlar ta'lim-tarbiyasiga tayyorlash jarayonida jadid merosidan foydalanishning motivatsion, mazmuniy, texnologik va refleksiv-baholovchi bosqichlardan iborat metodik modeli taklif etiladi hamda uni amaliyotga joriy etish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: jadidchilik, pedagogik meros, qizlar ta'limi, umuminsoniy qadriyatlar, bo'lajak o'qituvchi, kasbiy tayyorgarlik, metodika, axloqiy tarbiya, oila tarbiyasi, Abdulla Avloniy.

Abstract: The article examines the pedagogical views of the Jadid reform movement that emerged in Turkestan in the early twentieth century, focusing on its ideas about women's enlightenment, family upbringing and the moral development of the individual. The views expressed in the works of Abdulla Avloniy, Mahmudkhoja Behbudiy, Abdurauf Fitrat, Munavvarqori Abdurashidkhonov and Hamza Hakimzoda Niyoziy are analysed in relation to such universal human values as humanism, justice, compassion, diligence, the pursuit of knowledge and tolerance.

As a result, the study proposes a methodological model for using the Jadid heritage in preparing pre-service teachers for the education and upbringing of girls, comprising motivational, content, technological and reflective-evaluative stages, and offers recommendations for its practical implementation.

Key words: Jadidism, pedagogical heritage, girls' education, universal human values, pre-service teacher, professional training, methodology, moral education, family upbringing, Abdulla Avloniy.

Аннотация: В статье анализируются педагогические взгляды представителей джадидского движения, сформировавшегося в Туркестане в начале XX века, в частности их идеи о просвещении женщин, семейном воспитании и нравственном совершенствовании личности. Воззрения, изложенные в трудах Абдуллы Авлони, Махмудходжи Бехбуди, Абдурауфа Фитрата, Мунаввар кары Абдурашидханова и Хамзы Хакимзаде Ниязи, рассматриваются во взаимосвязи с такими общечеловеческими ценностями, как гуманизм, справедливость, милосердие, трудолюбие, стремление к знаниям и толерантность.

По результатам исследования предложена методическая модель использования джадидского наследия в подготовке будущих учителей к образованию и воспитанию девочек, включающая мотивационный, содержательный, технологический и рефлексивно-оценочный этапы, а также даны рекомендации по её внедрению в практику.

Ключевые слова: джадидизм, педагогическое наследие, образование девочек, общечеловеческие ценности, будущий учитель, профессиональная подготовка, методика, нравственное воспитание, семейное воспитание, Абдулла Авлони.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida yosh avlodni milliy o'zlikni anglagan, shu bilan birga butun insoniyat tomonidan e'tirof etilgan qadriyatlarni qalban qabul qilgan shaxs sifatida voyaga yetkazish ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biriga aylandi. Axborot oqimining keskin ortishi, ommaviy madaniyat ta'sirining kuchayishi va an'anaviy tarbiya muhitining o'zgarishi o'quvchilar, ayniqsa, qizlar ongida qadriyatlar ierarxiyasining shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Mamlakatimizda qabul qilingan me'yoriy hujjatlarda ham ta'lim-tarbiya jarayonini insonparvarlik, demokratik tamoyillar va umuminsoniy qadriyatlar asosida tashkil etish zarurligi alohida qayd etilgan¹.

Qizlar tarbiyasi masalasi jamiyat taraqqiyotining strategik omili sifatida qaralishi bejiz emas. Bo'lajak ona, oila tayanchi va kelajak avlodning ilk murabbiysi sifatida qiz bolaning ma'naviy dunyosi qanday shakllansa, oila va jamiyatning axloqiy qiyofasi ham shunga mos ravishda tarkib topadi. Shu bois umumta'lim maktabida qizlar bilan ishlaydigan o'qituvchining qadriyatli yo'nalganligi, tarbiyaviy vaziyatlarni pedagogik jihatdan to'g'ri tahlil qila olishi va milliy-ma'naviy merosdan oqilona foydalana bilishi uning kasbiy kompetentligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Ushbu yo'nalishda XX asr boshlarida faoliyat ko'rsatgan jadid ma'rifatparvarlarining pedagogik merosi bitmas-tuganmas manba bo'lib xizmat qiladi. Jadidlar millatni qoloqlikdan qutqarishning yagona yo'lini ilm-ma'rifatda ko'rgan, xotin-qizlarni o'qitish, oilada sog'lom muhit yaratish va farzand tarbiyasini ilmiy asosda yo'lga qo'yish g'oyalarini o'z davri uchun nihoyatda dadil tarzda ilgari surgan edilar². Biroq pedagogika oliy ta'lim muassasalarida bu merosni bo'lajak o'qituvchilarning amaliy-metodik tayyorgarligi bilan bog'lash, uni qizlar tarbiyasida qo'llanadigan aniq metod va texnologiyalarga aylantirish masalasi hali yetarli darajada tizimli hal etilmagan.

Shundan kelib chiqib, maqolaning maqsadi jadid pedagogik merosi asosida bo'lajak o'qituvchilarning qizlar ta'lim-tarbiyasida umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirishga doir metodik tayyorgarligini takomillashtirish yo'llarini nazariy jihatdan asoslash va amaliy model ko'rinishida taklif etishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jadidchilik harakatining g'oyaviy rahnamolaridan biri Mahmudxo'ja Behbudiy o'z maqolalarida millat taraqqiyoti diniy bilimlar bilan bir qatorda dunyoviy fanlarni egallashga bog'liq ekanini qayta-qayta ta'kidlagan. U ilm olish huquqini faqat erkaklar bilan cheklamay, savodli ona bo'lmagan oilada savodli farzand voyaga yetishi qiyin degan fikrni ilgari surgan³. Behbudiyning bu qarashi bugungi kunda ta'lim olishda gender tengligi tamoyiliga hamohang bo'lib, bo'lajak o'qituvchilar uchun tarixiy-pedagogik dalil sifatida katta ahamiyatga ega.

Abdulla Avloniyning "Turkiy guliston yoxud axloq" asari jadid pedagogikasining eng mukammal namunalaridan sanaladi. Muallif tarbiyani millat uchun hayot-mamot masalasi deb bilgan va uni badan tarbiyasi, fikr tarbiyasi hamda axloq tarbiyasi kabi yo'nalishlarga ajratib talqin qilgan⁴. Asarda "yaxshi xulqlar" qatorida sabr, iffat, hayo, adolat, ilm, g'ayrat, vatanni sevishtirish kabi fazilatlar, "yomon xulqlar" qatorida esa g'azab, hasad, nifoq, yolg'onchilik kabi illatlar alohida bo'limlarda yoritiladi⁵. Ushbu tasnif mazmunan bugungi umuminsoniy qadriyatlar tizimiga juda yaqin bo'lib, uni qizlar bilan olib boriladigan axloqiy suhbatlar va tarbiya soatlarining mazmunini asosi sifatida qo'llash mumkin.

Abdurauf Fitratning "Oila yoki oila boshqarish tartiblari" risolasi esa bevosita oila va xotin-qizlar masalasiga bag'ishlangan. Fitrat bola tarbiyasida onaning o'rnini birlamchi deb hisoblab, ma'rifatsiz ona farzandiga to'g'ri tarbiya bera olmasligini, shu sababli qizlarni o'qitish butun millatning manfaatiga xizmat qilishini asoslab bergan⁶. Risolada er-xotin munosabatlarida o'zaro hurmat, ayolning huquq va burchlari, oila farovonligi masalalari keng muhokama qilinadi. Bu g'oyalar qizlarda oilaviy qadriyatlarni, mas'uliyat va o'zini hurmat qilish tuyg'usini tarbiyalashda bo'lajak o'qituvchiga tayyor nazariy tayanch bo'la oladi.

Munavvarqori Abdurashidxonov Toshkentda yangi usul maktablarini tashkil etish, ular uchun darslik va o'quv qo'llanmalar yaratish orqali jadid pedagogikasini amaliyotga tatbiq etgan ma'rifatparvardir. Uning "Adibi avval" va "Adibi soniy" kabi darsliklarida savod o'rgatish jarayoni axloqiy mazmundagi matnlar bilan uyg'unlashtirilgan⁷. Hamza Hakimzoda Niyoziy ham o'zi tashkil etgan maktablar va bolalar uchun yozgan she'riy dars-

1 O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. 2020-yil 23-sentabr, O'RQ-637-son // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. - www.lex.uz.

2 Qosimov B. Milliy uyg'onish: jasorat, ma'rifat, fidoyilik. - Toshkent: Ma'naviyat, 2002.

3 Behbudiy M. Tanlangan asarlar. - Toshkent: Ma'naviyat, 1997.

4 Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. - Toshkent: O'qituvchi, 1992.

5 O'sha asar.

6 Fitrat A. Oila yoki oila boshqarish tartiblari. - Toshkent: Ma'naviyat, 1998.

7 Abdurashidxonov M. Tanlangan asarlar. - Toshkent: Ma'naviyat, 2003.

liklari orqali tarbiyaning ta'limdan ajralmasligi g'oyasini amalda isbotlagan. Ismoil Gaspirali tomonidan nashr etilgan "Olamni nisvon" jurnali esa turkiy xalqlar orasida xotin-qizlar ma'rifatiga bag'ishlangan ilk matbuot tajribalaridan biri sifatida e'tirofga loyiqdir.

Mustaqillik yillarida jadidchilik tarixi va merosi B. Qosimov, U. Dolimov va boshqa olimlar tomonidan chuqur o'rganildi. Xususan, U. Dolimov jadid maktablarining tashkiliy tuzilmasi, o'quv rejaları va o'qitish usullarini tizimli tahlil qilib, ularda tarbiyaviy maqsadlar ta'lim mazmuniga uzviy singdirilganini ko'rsatib bergan⁸. Shunga qaramay, mavjud tadqiqotlarning aksariyati tarixiy yoki adabiy-tanqidiy yo'nalishda bo'lib, jadid g'oyalarni bo'lajak o'qituvchilarning qizlar tarbiyasiga oid metodik tayyorgarligi bilan bog'lovchi amaliy ishlar kam uchraydi. Aynan shu bo'shliq mazkur tadqiqot dolzarbligini belgilaydi.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida tarixiy-pedagogik tahlil, jadid ma'rifatparvarlari asarlarini kontent-tahlil qilish, qiyosiy-mantiqiy tahlil, pedagogik modellashirish, kuzatuv, suhbat va so'rovnoma kabi metodlardan kompleks foydalanildi. Dastlab jadidlarning xotin-qizlar ma'rifati va axloqiy tarbiyaga oid asosiy g'oyalari ajratib olinib, ular umuminsoniy qadriyatlar tizimi bilan qiyoslandi. So'ngra pedagogika yo'nalishidagi talabalarning qizlar tarbiyasiga doir bilim, ko'nikma va qadriyatli munosabatlari o'rganilib, aniqlangan muammolar asosida metodik model ishlab chiqildi.

Tadqiqotning nazariy asosini shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy va aksiologik yondashuvlar tashkil etadi. Aksiologik yondashuv qadriyatlarni ta'lim mazmunining o'zagi sifatida qarashni, kompetensiyaviy yondashuv esa bo'lajak o'qituvchining bu qadriyatlarni real pedagogik vaziyatlarda qo'llay olish qobiliyatini rivojlantirishni nazarda tutadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Jadid asarlarini tahlil qilish natijasida ularda ilgari surilgan g'oyalarning aksariyati zamonaviy umuminsoniy qadriyatlar bilan mazmunan mos kelishi aniqlandi. Bu muvofiqlik bo'lajak o'qituvchilarga milliy merosni qadriyatlar tarbiyasining tabiiy va ishonchli manbai sifatida taqdim etish imkonini beradi. Ushbu uyg'unlik 1-jadvalda umumlashtirildi.

1-jadval: **Jadid ma'rifatparvarlari g'oyalarning umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unligi**

Ma'rifatparvar	Qizlar ta'lim-tarbiyasiga oid asosiy g'oya	Mos umuminsoniy qadriyat
Mahmudxo'ja Behbudiy	Diniy va dunyoviy bilimlarni uyg'un egallash; savodli ona - savodli avlod	Bilimga intilish, ta'lim olishda tenglik
Abdulla Avloniy	Badan, fikr va axloq tarbiyasining birligi; yaxshi va yomon xulqlar tasnifi	Insonparvarlik, iffat, adolat, mehnatsevarlik
Abdurauf Fitrat	Onaning tarbiyadagi birlamchi o'rni; oilada o'zaro hurmat va huquqlar	Oila qadri, inson qadr-qimmat, mas'uliyat
Munavvarqori Abdurashidxonov	Savod o'rgatishni axloqiy mazmun bilan uyg'unlashtirish	Ezgulik, halollik, vatanparvarlik
Hamza Hakimzoda Niyoziy	Ta'lim va tarbiyaning ajralmasligi; xalq tilida o'qitish	Mehr-shafqat, ijtimoiy adolat, bag'rikenglik

Talabalar bilan o'tkazilgan suhbat va so'rovnomalar shuni ko'rsatdiki, ular jadidchilik haqida asosan tarixiy faktlar darajasida tasavvurga ega bo'lib, ushbu merosni tarbiyaviy ishda qanday qo'llash mumkinligini aniq tasavvur qila olmaydilar. Ko'pchilik talabalar qizlar bilan ishlashning o'ziga xos jihatlari - ularning hissiy sezgirliigi, o'zini anglash ehtiyoji, kelajakdagi oilaviy va kasbiy rollari bilan bog'liq qiziqishlarini hisobga olishda qiyinchilikka duch kelishlarini e'tirof etdilar. Bu holat metodik tayyorgarlikni maqsadli ravishda takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Aniqlangan muammolarni bartaraf etish maqsadida to'rt bosqichli metodik model ishlab chiqildi. Model bosqichlari, ularning maqsadi hamda qo'llaniladigan metod va shakllar 2-jadvalda keltirilgan.

2-jadval: Bo'lajak o'qituvchilarni jadid merosi asosida qizlar tarbiyasiga tayyorlashning metodik modeli

Bosqich	Maqsad	Metod va shakllar
Motivatsion	Jadid merosiga qiziqish va qadriyatli munosabat uyg'otish	Muammoli ma'ruza, "Jadid ovozi" audio-vizual taqdimoti, aqliy hujum
Mazmuniy	Jadid asarlaridagi tarbiyaviy g'oyalarni umuminsoniy qadriyatlar bilan bog'lab o'zlashtirish	Matnni sharhlab o'qish, "Insert" texnikasi, klaster va qiyosiy jadval tuzish
Texnologik	G'oyalarni qizlar bilan ishlashning amaliy metodlariga aylantirish	Keys-stadi, rolli o'yin, tarbiya soati loyihasi, mikrodars, pedagogik amaliyot
Refleksiv-baholovchi	Shakllangan kompetensiyalarni o'zi va boshqalar tomonidan baholash	Refleksiv kundalik, portfolio, mezonli baholash, o'zaro tahlil

Modelning motivatsion bosqichida talabalarga jadidlarning hayoti va fidoyiligi haqidagi hujjatli materiallar asosida muammoli savollar qo'yiladi: "Nega jadidlar qizlarni o'qitishni millat taqdiri bilan bog'lagan?", "Ularning g'oyalari bugun qay darajada dolzarb?". Bunday savollar talabalarda shunchaki axborot olish emas, balki shaxsiy pozitsiyani shakllantirish ehtiyojini yuzaga keltiradi.

Mazmuniy bosqichda asosiy e'tibor birlamchi manbalar bilan ishlashga qaratiladi. Masalan, Avloniyning iffat, hayo va sabr haqidagi bo'limlari talabalar tomonidan sharhlab o'qiladi va har bir fazilatning zamonaviy hayotdagi ifodasi aniqlanadi⁹. Fitrat risolasidan olingan parchalar asosida esa "Ma'rifatli ona - farzandning ilk maktabi" mavzusida munozara tashkil etiladi¹⁰. Natijada talabalar milliy merosni umuminsoniy qadriyatlar prizmasi orqali tahlil qilishga o'rganadilar.

Texnologik bosqich modelning markaziy qismi hisoblanadi. Bu bosqichda talabalar jadid g'oyalari asosida qizlar uchun tarbiya soatlari, sinfdan tashqari tadbirlar va mikrodarslar loyihasini ishlab chiqadilar. Jumladan, "Jadid maktabida bir kun" rolli o'yini, "Mening qadriyatlarim xaritasi" mashg'uloti, real hayotiy vaziyatlarga asoslangan keys-topshiriqlar (masalan, ijtimoiy tarmoqlardagi tazyiq yoki ta'limni davom ettirish bo'yicha oilaviy qaror) qo'llanadi. Talabalar ushbu ishlanmalarni pedagogik amaliyot davomida maktabda sinovdan o'tkazadilar.

Refleksiv-baholovchi bosqichda talabalarining tayyorgarligi motivatsion-qadriyatli, kognitiv, faoliyatli va refleksiv mezonlar asosida baholanadi. Har bir talaba refleksiv kundalik yuritib, o'tkazgan mashg'ulotlarining samaradorligini, qizlarning faolligi va munosabatlaridagi o'zgarishlarni qayd etib boradi. Portfolio tarkibiga ishlab chiqilgan loyihalar, o'quvchilarning fikr-mulohazalari va guruhdoshlarning o'zaro tahlillari kiritiladi.

Modelni sinovdan o'tkazish jarayonida olib borilgan kuzatuvlar talabalarining jadid merosiga munosabati sezilarli darajada ijobiy tomonga o'zgarganini, ular tarbiyaviy tadbirlarni ishlab chiqishda tarixiy manbalarga mustaqil murojaat qila boshlaganini ko'rsatdi. Shuningdek, talabalarining qizlar bilan muloqotda empatiya, sabr-toqat va individual yondashuvni namoyon etish ko'nikmalari mustahkamlangani qayd etildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelindi.

Birinchidan, jadid ma'rifatparvarlarining xotin-qizlar ta'limi, oila va axloq tarbiyasiga oid qarashlari mazmunan umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'un bo'lib, ular bo'lajak o'qituvchilarning qadriyatli dunyoqarashini shakllantirishda samarali manba vazifasini o'taydi.

Ikkinchidan, bo'lajak o'qituvchilarni qizlar ta'lim-tarbiyasiga tayyorlashda jadid merosidan foydalanish motivatsion, mazmuniy, texnologik va refleksiv-baholovchi bosqichlarni o'z ichiga olgan yaxlit metodik tizim asosida tashkil etilgandagina kutilgan natijani beradi. Bunda birlamchi manbalar bilan ishlash, interfaol metodlar va pedagogik amaliyotning uzviyligi muhim shart hisoblanadi.

Uchinchidan, amaliyotni takomillashtirish maqsadida quyidagilar tavsiya etiladi: pedagogika oliy ta'lim muassasalarining "Pedagogika tarixi", "Tarbiyaviy ishlar metodikasi" kabi fanlari mazmuniga jadid merosi asosidagi amaliy mashg'ulotlarni kiritish; jadid asarlaridan tanlangan matnlar va ularga doir keys-topshiriqlardan iborat elektron o'quv-metodik majmua yaratish; pedagogik amaliyot dasturiga qizlar bilan qadriyatlar tarbiyasiga oid tadbir loyihalarini ishlab chiqish va himoya qilish topshirig'ini kiritish.

Jadidlar bundan bir asr avval orzu qilgan ma'rifatli, oqila va ma'naviy barkamol ayol obrazi bugungi kunda ham ta'lim-tarbiyaning eng ezgu maqsadlaridan biri bo'lib qolmoqda. Bu orzuni ro'yobga chiqarishda esa milliy merosni chuqur anglagan va uni zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashtira oladigan o'qituvchining o'rni beqiyosdir.

⁹ Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. - Toshkent: O'qituvchi, 1992.

¹⁰ Fitrat A. Oila yoki oila boshqarish tartiblari. - Toshkent: Ma'naviyat, 1998.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. 2020-yil 23-sentabr, O'RQ-637-son // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. - www.lex.uz.
2. Abdurashidxonov M. Tanlangan asarlar. - Toshkent: Ma'naviyat, 2003.
3. Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. - Toshkent: O'qituvchi, 1992.
4. Behbudiy M. Tanlangan asarlar. - Toshkent: Ma'naviyat, 1997.
5. Dolimov U. Turkistonda jadid maktablari. - Toshkent: Universitet, 2006.
6. Fitrat A. Oila yoki oila boshqarish tartiblari. - Toshkent: Ma'naviyat, 1998.
7. Qosimov B. Milliy uyg'onish: jasorat, ma'rifat, fidoyilik. - Toshkent: Ma'naviyat, 2002.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.